

Bevezető sorok

Jézus imakönyve elé

*Áldjad, én lelkem, az Urat,
és egész bensőm az ő szent nevét.
Áldjad én lelkem az Urat,
és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.*

(Zsolt 103,1-2)

Senki ne gondolja, könyvünk azzal a céllal íródott volna, hogy végigmagyarázza mind a százötven zsoltárt. Nem vagyok hebraista, héber-tudós. Ellenben szeretném, ha átélnénk azt a csodát, ami benne rejlik a zsoltárookban. Azokról a zsoltárokról fogunk elmélkedni, amelyek különösképpen szólnak hozzánk, Jézus mai tanítványaihoz.

A Zsoltárok könyve azért is megérdemli kiemelt figyelmünket, mert ez az egyetlen olyan része a Bibliának, ahol az ember szól az Istenhez, nem pedig Isten az emberhez. Ám meggyőződésem, hogy ezek az emberek nem szólhatnának Istenhez, ha nem volnának *megszólított* emberek. Isten által ihletett emberek beszélnek itt Istennel úgy, hogy egy-egy zsoltárban már a választ is olvashatjuk. Amit hallanak, leírják, és a válaszra újra az emberi válasz következik.

A Zsoltárok könyve tehát *Isten és ember dialógusának a könyve*. A legősibb, legmegrendítőbb imakönyv. Imádság az, ahol dialó-

gus, *párbeszéd* történik. A monológ még nem imádság, legfeljebb imádkozás. Imádság ott alakulhat ki, ahol dialógus kezdődik. A megszólító Isten által megszólított ember elkezd beszélni, mint gyermek az apjához.

Kinek az imakönyve volt ez? *Jézus Krisztusé.*

A kereszten Jézus a 22. zsoltár kezdősorait imádkozza. A hívő zsidók ugyanis halálukkor, ha még öntudatunkon voltak, halotti zsoltárként imádkozták ezt. Így kezdődik: „*ÉN Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?...*”

Hányszor halljuk Jézust a zsoltárokat idézni – idéz az imakönyvéből. Miért legyen nekünk más imakönyvünk, mint Jézusnak? Többször kértek: „Tessék egy jó imakönyvet ajánlani!” – Ezt ajánlom! Nem véletlen, hogy atyáink a zsoltárokat egybekötötték az Újszövetséggel. Mert az egyikben Isten szól mihozzánk, a másikban mi beszélünk Istenhez.

Mindig meghatódva gondolok arra, hogy Jézus a zsoltárok nagy részét kívülről tudta, mert Jézus korában a rabbik fejből mondták a szent szövegeket. Mondta, imádkozta, a templomban énekelt. Gondoljunk csak bele, hogy *azokat a zsoltárokat imádkozta*, amelyeket mi imádkozunk! Jézus Krisztus azokat a zsoltárokat énekelt (azóta feledésbe merült héber dallamokra), amelyek a mi református imakönyvünk kincsei.

Nemcsak Jézus imakönyve ez, hanem az *ősgyülekezeté* is. Ezeket a psalmusokat, zsoltárokat katakombák mélyén énekelték görögül, latinul, ki-ki a maga nyelvén. Micsoda összekötő kapocs ez egymás felé!

Emlékszem, feleségemmel egy kis olasz–svájci faluban – katolikus vidék, nincs náluk református, protestáns templom – elmen-

tünk a meglepően puritán, egyszerű katolikus templomba, ahol két-három nyelven hirdetik az evangéliumot. Egy alkalommal, amint beléptünk, éppen a 65. zsoltárt zengte az egész templom. Mellettünk valaki olaszul, előttünk németül, arrébb valaki franciául – mi pedig belefogtunk magyarul. Akkor éltem át, mégpedig egy katolikus templomban, hogy milyen kapocs ez. Összeköt múlttal és jövővel – mert közös kincsünket, a zsoltárokat énekelve mi is jobban átérezzük Jézus vágját az egy nyájról.

Kedves ismerősöm érdekes megállapítást tett a zsoltárokkal kapcsolatban:

– A százötven zsoltár végigolvasása után döböntem rá, hogy mennyire nem tudunk imádkozni. Milyen szegényes, mennyire egy síkon mozgó, ismétlődő kis imamalom-féle alakul ki egyéni vagy gyülekezeti imádságainkban!... Kérünk, köszönünk, hálát adunk, és sokszor olyan az imádságunk, akár valami palackposta a hajótöröttnek (mert sok hajótörött lélek él közöttünk). Beledugdosunk pár jajgató szót, dugót ütünk a tetejébe, bedobjuk a tengerbe, azaz föl az égbe, hátha valaki felfogja, hátha jön valami... Vagy éppen szép, talán sokszor túl szép szavakba csomagolt üzenet megy a nagy Protektornak, Istennek, amire eleve nem várunk választ, de azért feladjuk a levelet. Az imádkozó zsoltáírók zsoltáraiban viszont olyan az imahang, mint amikor egy serdülő gyermek pöröl az apjával. Mintha arasznyira volna az arc az arctól.

Milyen igaza van! Ha jól belegondolunk, akad olyan zsoltár, amit a szószékről nem mernék a magam imájaként elmondani. Némely zsoltárnak pedig a „hivatalos” neve is ez: *átkozódó* zsoltár, *dühöngő* zsoltár. Mint amikor egy gyermek az apja előtt mérgelődik, és őszintén, becsületesen kimond mindent, ami a szívét nyomja.

Ha ezekhez mérjük a mi kicsiszolt, szép szavakkal túlszűfolt imádságainkat, akkor láthatjuk, ismerősömnnek valóban igaza van: újra meg kellene tanulnunk ezt az atya–fiú dialógust. Ne szégyelljünk felsóhajtani, mint egykor a tanítványok: „*Taníts minket, Uram, imádkozni!*” Erre felel Jézus: „*Ti pedig így imádkozzatok...*” – és a Miatyánkban összefoglalja mind a százötven zsoltárt.

A megszólított ember válasza a megszólító Isten szavára olyan őszinte is lehet, mint azé a serdülő kislányé, aki talán életében először imádkozott: „Csuda klassz volt, drága Istenem!” – El tudom képzelni, hogy egy-két idős testvér összerezdült tőle, de nekem nagyon meleg lett a szívem, mert kimondta, ami a szívén volt, szinte tündökölt. Bárcsak mernénk ilyen egyszerű szavakkal imádkozni!...

Meditáljunk együtt!

A következőkben sok fejezet, elmélkedés végén meditációt találunk. Ezzel nem az a szándékom, hogy csak olvassuk; szeretném, ha valóban megpróbálnánk meditálni.

Csukjuk be szemünket, kulcsoljuk össze kezünket, vegyünk mély lélegzetet. Zajból, lármából érkezünk, befelé repüljünk, lelkünk felé, ahol Istennek helye van. Vele beszéljük meg a következő néhány gondolatot.

Elsőként elmélkedjünk a 103. zsoltár első két soráról:

*Áldjad, én lelkem, az Urat,
és egész bensőm az ő szent nevét.
Áldjad, én lelkem, az Urat,
és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről.*

Csak két szót emelek ki: *áldjad... el ne feledkezzél...*

Aki már nem áldja, az elfelejti, aki elfelejt, az mulaszt, aki mulaszt, az az életet mulasztja el. Komoly sorrend.

Áldjad... el ne feledkezzél... semmi jótéteményéről... Áldjad... ne felejtsd...

Itt összeér Isten szíve meg az én szívem! Az ember és világ fölötti Valóság meg ez az emberi világ, amikor biztatom a lelkemet – csak be kell kapcsolódni a világméretű Isten-dicséretbe, és áldani Őt, nem felejtani semmit abból, amit Isten velem tett.

Áldjad, én lelkem, az Urat, és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről!...

A zsoltárépület bejárata

I. zsoltár

Tudjuk magunkról, hogy imádságunk bizony sokszor csupán monológ, magánbeszéd; önmagába visszakanyarodó, megszokott mondatok füzére.

Ha a zsoltárokat olvassuk, látjuk, hogy mi mindent vittek Isten elé a zsoltárírók. Sok olyan témát is, amit mi talán nem mernénk, nem is tartanánk illőnek Istennek elmondani. De pontosan ez a nagy őszinteség, az imákból kiérezhető atya–fiúi viszony teszi minden idők egyik legmélyebb imakönyvévé a zsoltárokat. Sok ezer esztendősek. Nem véletlen, hogy kivétel nélkül minden egyház imádkozza őket.

Kálvin János mondta, hogy a százötven zsoltár az emberi lélek anatómiai atlasza. Döbbenetesen modern meghatározás ez Kálvintól, aki bizony nem tegnap élt!

Valóban, aki végigolvassa a százötven zsoltárt, az emberi lelkek minden sebet, sérülését felfedezheti benne. Ha vannak hajótörött életek, akkor a zsoltárírók között megtalálhatjuk; ha vannak nagy mélységből kiáltók, itt szemtől szembe állhatunk velük. Nincs olyan lelki seb, amire rá ne bukkanhatnánk.

Mélylélektani szempontból fogom magyarázni a zsoltárokat, természetesen az eredeti szöveg és a kommentárok figyelembevételével.

telével. Szeretném megérteni, mit mondanak ezek a sokezer éves ősi imák a mai modern ember számára, hogy felfedezzük: tulajdonképpen csak a kosztümök változtak, az emberek nem, a sebek is ugyanazok, ugyanúgy fájtak régen, mint ma. Szeretném felmutatni az örök embert, örök problémáival, lelki sebeivel.

Hieronimus egyházatya (340–420)* azt mondja az első zsolttárról, hogy ez a kapu, a bejárat többi száznegyvenkilenchez. A kommentárok általában megjegyzik, hogy ez későbbi zsolttár, az összeállítók mintegy summának, tartalomjegyzéknek, kapunak illesztették az óriási nagy zsolttárépület elé. Akárki szerkesztette is egybe a százötven zsolttárt, méltán tette ezt a többinél valamivel később keletkezettet előre, mert valóban nyitánya a többinek.

Első szavai így hangzanak: „*Boldog ember az...*” Lehetetlen észre nem vennünk, hogy ugyanúgy kezdődik, mint a Hegyi Beszéd: *boldogmondással*. *Ásré* (vagy *asheré*) héber-arámul szóról szóra azt jelenti: *jó dolga van*. A görög is, a latin is, a magyar is így fordítja: *boldog*. Jellemző, hogy az ősi, sajátos héber-arám szó nemcsak megállapítás, hanem *lehetőség* is! Nem csak azt jelenti: *boldog vagy*, hanem *boldog lehetsz*. Ha valakire azt mondjuk: *boldog*, ez megállapítás. A héberben többet jelent: ha még nem vagy *boldog*, *boldog lehetsz*, azzá válhatsz. És ez nagy különbség! A százötven zsolttár nyitánya *ígéret*: ha most *boldogtalan vagy*, még *boldog lehetsz*.

A zsolttáros két utat mutat: a *boldog emberét* és a *boldogtalanét*. Természetesen mindenki mást ért *boldogság* alatt.

* A katolikus egyházban Szent Jeromos néven ismert (*a szerk. megj.*)

Zsoltárról zsoltárra

Bevezető sorok Jézus imakönyve elé		5
I. A zsoltárépület bejárata	1.	10
II. Erőgyűjtés – felülről	3.	18
III. Gyógyír a szorongásra és a haragra	4.	27
IV. A hajótöröttek zsoltára	6.	36
V. A Teremtő és az ember	8.	44
VI. Bűneink – felülnézetből	14.	53
VII. Az égre és a törvényre csodálkozó ember himnusza	19.	60
VIII. A mégis-békesség zsoltára	23.	66
IX. A meditálni tanulók zsoltára	25,1-10.	73
X. Pszichoanalitikus zsoltár	32.	81
XI. Hálaadó himnusz – minden időben	34,1-11.	89
XII. A szeretet dimenziójában	37,1-11	97
XIII. Elmélkedő zsoltár – minden szenvedőnek	38.	107
XIV. Gyűjtőpontban: a halál	39,1-10	115
XV. Szüntelen hálaadással	40,1-13	123
XVI. Istenem!...	51,3-14	130

XVII. A világ Psalmus Hungaricusa	55.	139
XVIII. Aranykulcs az élet megoldhatatlan helyzeteihez	56.	147
XIX. Kiáltás a föld széléről	61.	156
XX. Meditálj, és add tovább az áldást!	62.	164
XXI. Mit tegyünk, ha elfáradtunk?	69.	173
XXII. Zsoltár a hiábavalóság ellen	73.	183
XXIII. A csüggedéstől a hálaadásig	77.	191
XXIV. Zsoltár az egyetlen fix pontról	84.	199
XXV. Halálosan szomorú zsoltár	88.	207
XXVI. A MÉGIS himnusza	90.	215
XXVII. Öröm és szolgálat – az Úrban	100.	223
XXVIII. A „hely-telen” életű ember zsoltára	102,1-12. 24-29	230
XXIX. A szeretetet tanulni kell	116.	237
XXX. Boldogok vagyunk-e az Úrban?	119,1-3. 18.	245
XXXI. Segítséget kapunk – mostantól fogva mindörökké	121.	252
 Kecskeméti Végh Mihály: Psalmus hungaricus		259

Szeretné Ön
Gyökössy Endre könyveit
MINDIG
22% kedvezménnyel vásárolni?
Ha igen, Önt is szeretettel várjuk
a *Szeretet Könyvklubba!*

Részletek felől érdeklődjön Könyvesboltunkban:

Szent Gellért Könyvesbolt

1053 Budapest, Kossuth L. u. 1.

Telefon: (06/1) 266 61 61

Tekintse meg webáruházunkat:

www.szentgellertkiado.hu

e-mail: a@szentgellertkiado.hu